

proti, jestli neznají pokračování nebo — nedejbože — závěr věrejšího výstupu?

Veze tedy před sebou ještě tu schoulenou a důvěřivou děvčici. Šátek se jí svezl ke kořenu silného copu.

Mám tam staženku — svěřuje se.

A já možná kamaráda, prohoduje cyklista. A hned tomu nevěří.

Na demarkační čáře je zastavili: Začali s děvčetem žertovat. Bodejť — pěkné děvče! Ondřejovi s bílým fáčem na čapce pokynuli: a ty se ztrať, kam chceš. Pan velitel? Tam, prosím pana, tam na statku bydlí.

Na schůdkách do stavení pokouje děda.

Dobrytro — odpovídá bezbarvě. A dívá se na jablůnku s odranou úrodou.

V předsíni, před dvěma parádními pokoji, doleštuje sluha vycházkové hořinky. Přitom má svá bagančata zadrátovaná na podešvích odřezky starých pneumatik. Parlamentáře? Ohlásím.

Vrací se a odnáší dovnitř boty. Teprve oblečený důstojník může přijmout vyjednávače tam odnaproti.

Ten si hosta významně změřil. Cože? Jen četař? Zválený, zmáčený jak myš, zamodralý v tvářích, sípe tu a kašle, ukoptěný po lýtku od bláta. Pšakrev, holota, co mi asi chce — říká jeho chladný pohled.

A naslouchá, zatím co dokončuje před zrcadlem obřad blahobytného holení. Ještě trochu kolínské. A pudříček.

Taky máme takové náfučky mezi našimi, přesně takové. — Pozorují se navzájem hodnou chvíli v zrcadle.

Hledáme člověka, vypráví parlamentář jak umí nejsrozumitelněji. A vložil celý příběh se Slávkem. Utekli opilý, směrem k vaší linii.

Ne, žádné zvláštní hlášení dnes za noc v tom smyslu nedošlo. Ne, nic takového tu není. Kouká do papírků,

chvilku jeden důkladněji prohlíží... už už vytrčil Ondřej nadějně hlavu. A opět to studené: ne, nic tu nemáme!

Rozumí, Konec audience. Cvakne tedy podpatky a vyjde z pokoje, páchnoucího voňavkou, smaženými vejci, řemením a rozpařenými peřinami. V předsíni ho zdraví živými očkami příkazník. Ty kluku, s tebou kdybych mluvil o Slávkovi, třeba bys věděl?... Nese právě na tácu vřelou kávu — div se Ondřejovi neudělalo mdlo.

Kdy vlastně a co naposledy jedl?

Nu chlapče — napadlo ho — dal bys těm vašim pánům důstojníkům po gembě, kdyby na to přišlo? Asi ano, což? Ten tvůj by to zrovna moc potřeboval. A u nás taky mnozí... .

Nasedá a šlape, už je za demarkační čarou. V zemi nikoho. A tu vidí, jak pomalu vyjíždí na silnici z polní cesty jakýsi vůz, napůl navršený zplihlou slamou. Dva muži se jej snaží vytlačit na silnici i dcerka u oje táhne. A hídí.

To je přece to děvče!

Seskakuje a pomáhá zatlačit. A teď teprve vidí náklad. Z vozu vyčnívá pár drobných zablácených ženských botek. Tvář visalec, kterého odřízli tady v hájku, je zakryta dívčím šátkem. Ještě před nedávnem povíval Ondřejovi okolo tváře.

To jste nám neměla dělat, staženko — hořekují.

Pod Ondřejem už zase drnčí kolo. Třeba zrovna ten náfučka spal rozvalen v jejich peřinách. A ten příkazník ji nejspíš na chodbě utěšoval. Neplačte, maminko, my nejsme zlí lidé.

Bodejť by byli. Vždyť jsou zrovna tak vyděšení a ne-

chápu svůj snadný postup, jako my nedovedeme ještě pochopit svůj ústup.

Slávek má pravdu. To potřebuje všechno pořádně vysvětlit!

Zsinalému cyklistovi museli pomáhat z kola. Nechali ho několik dní — u nové hranice — v té valašské dědině. Hořel horečkami. Přidali mu ještě jednu duchnu. Zastavte ty pendlovky. Ať netikají.

Silnice, příkop, řepné pole, za nimi les... A ten výstřel?... .

Jednoho odpoledne se Ondřej probral. Oranžové slunce se právě svezlo z mosazného kyvadla a loučilo se s kytkami na okně: kolik je vlastně hodin! A — a který den?

Z vedlejší kuchyně to zavonělo.

Máte tu nějaká psaní — ukázala na židli tichá hospodyně.

Dostali jsme právě oznámení, že náš Slávek je nezvěstný — a já jeho matka vzpomínám na Vás, jeho kamaráda a velitele... mohli byste nás někdy navštívit, abychom si popovídali? Snad se mu podařilo dostat se mezi dobré lidi, vždyť víte, kam vždycky tak toužil...

Z druhé úřední obálky, zavanulo strohé: dostavte se za účelem demobilisace do kasáren pěšího pluku 40 ve Valašském Meziříčí...

Dostal tam svou vojenskou knížku a zvalené šaty. Je zase v civilu. Šlape po kočičích hlavách ulicemi k nádraží. Lidé jsou tu vážní. A v jejich očích čte i svou otázku: Kdo nese odpovědnost za tohle všechno? Kdy nám to někdo pořádně vysvětlí?

KRESBA M. KOPŘIVY

OSUDY DOBRÉHO VOJÁKA ŠVEJKA VE SVĚTOVÉ VÁLCE

Ilustruje Jos. Lada

1. Maršbataliön 91. pluku obdržel rozkaz jít do štelungů, vystřídát jakýsi bataliön polského pluku. Za tmy přišli do poslední vsi u Teofiópky, za kterou byla již fronta. Aby někde ve tmě nevlezli, dostali průvodčího. Šli za ves a tam vyházeným příkopem nahoru, do kopečka. Nahoře najednou ze země začaly vylézat postavy jako žížaly. Důstojník je mačkal příkopem a strkal do nově přibývajících loktem, pobízejí je přidušeným hlasem: „Sakra, lezte tam přece! Do každého díry tolik, kolik je tam děr pro kvěry; kvěry hned do děr! Lezeš tam, smrade, co tady čekáš?“

2. Nadporučík Lukáš zavola Švejka a Balouna. Potom šli s průvodčím k důstojnickému dekunku; byla to velmi hluboká jáma. Nadporučík vyšel opět ven, podívat se na stráž; vraceje se, slyšel Švejka, jak vykládá Balounovi: „Já mu musím sehnat náky prkno; vono je tu vlhko a von by tu moh dostat reuma; taky přinesu hoblovačky a ustelu mu na měkko.“ do čehož zalehl Balounův bas: „Ježšmarjá, jak tu jenom budem žít? Bože všemohoucí, sem se přece nedá jezdit s menáží!“ — Nadporučík Lukáš spal tu noc mizerně; ráno vstal jako zmlácený. Vyšel do rokle k potoku.

3. U něho seděl Švejk a vyřezával nožem figury panáků ke mlýnku, který se již vesele ve vodě otáčel a klepal. Uviděv nadporučíka, vstal a dost nedbale salutuje, řekl: „Šťastný dobrýto přejú! Poslušně hlásím, že každej si má svůj byt zpříjemnit, jako to bylo v tom šťastným domově.“ Lukáš sešel dolů a pozoruje, s jakým úsilím se Švejk namáhá dát kusu klacku podobu člověka, řekl mimoděk: „Sankta simplicitas!“ — A Baloun nepochopil nikdy, proč se ho Švejk o deset minut později zeptal: „Poslechni, to jste fasovali tolik slivovice, že je oberlajtnant vožralej hned po ránu?“

4. Venku bylo nebezpečno, proto vojáci trčeli po celý den v dírách. Švejk neměl nic jiného na práci, než prolézat dekunky a pojednávat s vojáky o situaci. A to, že Švejk měl nějaké zprávy od oberlajtnanta, vzbuzovalo k němu v zákopecch respekt. A tak jednou vlezl do zákopu s novinou: „Kluci, dvanáctka bude za svítání dělat demonstraci proti Rusům. Měla to být naše kumpačka, ale já jsem oberstovi navrhl dvanáctku, protože ta je už stejně na chcipnutí.“ — „Pozdrav tě bůh, ta si to vypije,“ řekl desátník Rytina, „a já vím, že oberst z dekunku nevyleze.“

5. „Pánové, víte, co by bylo fajn? Kdyby si ten náš dědek dal souboj s tím dědkem, co komanduje Rusům,“ povídal frajtr Trnka, truhlář z Peček. „Řekněte, jestli by to tak nebylo lepší: Když by prásk Rusák našim, prohráli jsme to my; natřel-li by to náš Moskalovi, vzdali by se Rusové. A nemuselo by se při tom tolik lidí pachtit po vítězství. To sem čet jednou krásnej román vo náky Old Shatterhandovi. Ten taky bojoval za celou družinu s Indiánem. A říkal před bojem kamarádům: „Nebojte se, já ho nezabiju, ale aby poznal, že jsem křesťan, useknu mu jenom tomahawkem vobě ruce.“

6. „To není špatnej nápad,“ chytíl se Bečka, „co by stačilo, kdyby šel s tím ruským Mikulášem zápasit sám Vilém nebo Franc Józef. Slyšeli jste, kluci, co si telegrafovali před začátkem války? Von ten Vilém měl telegrafovat do Petrohradu: „Ty si starej Mikuláš, en óno nám uděláš,“ a Mikuláš mu měl vodpovědět: „Vem košílku do zubů a dělej na mě bububu, kdyby se tě všichni báli, já se tě bát nebudu.“ A náš starej pán jim vobom poslal depeši: „Šup sem, šup tam, nám už je to všechno jedno!“ — „To, co vo tom Vilémovi a Mikulášovi povídáš, je svatá pravda,“ pronesl Švejk, „ale to vo našem císaři je bídněj klep!“